

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnep utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 268. szám. Nagyvárad. Péntek 1913. november 21.

Városatyá-jelölések.

Amint közeledik a városatyák választásának napja, mind élénkebbek lesznek a választást megelőző mozgalmak, korteskedések, amelyek azután az utolsó napok kortesvacsoráin érik el csuespontjukat.

Ez idő szerint az egyes pártok tanácskoznak a jelöltek fölött. Az egyik pártnál már megtörtént a jelölés, míg a másik párt ahhoz a taktikához folyamodik, hir szerint, hogy csak a választást megelőzőleg 3-4 nappal hozza megállapodását nyilvánosságra.

Ezuttal 32 törvényhatósági bizottsági tagot választ a polgárság; és pedig 30 olyan helyre, amelyeknél a 6 évi ciklus lejárt s ezenkívül két olyan helyre, amelyek halálozás (Papp Miklós) és elköltözés folytán üresedett meg.

A városra és a polgárságra egyaránt nagyon fontos, hogy kik kerülnek be a város parlamentjébe, melynek munkálkodásától függ Nagyvárad jövő fejlődése; gazdasági, kulturális emelkedése, vagyoni megerősödése.

Akiket a polgárság bizalma odaállít, hogy akaratának kifejezője, érdekeinek őre legyen, érezniük kell a polgárság iránti kötelességeiket. Működésüknek nem szabad kimerülni a havonként egyszer tartandó közgyűléseken, hanem részt kell venniük a különböző bizottságok tárgyalásán, amelyek sokszor nagyobb jelentőségűek, mint naguk a közgyűlések. E tekintetben, sajnos, a városatyák egy része városunkban eddig aligha volt tudatában kötelességeinek.

Amely városatyá nemcsak disznek tekintik megválasztásukat, hanem annak meg is akar felelni minden tekintetben, az a városatyá nagyon komoly, tartalmas és felelősségteljes munkát vesz magára, amely

időbe, fáradságba kerül s azonfelül határozott önzetlenséget kíván. Önzetlenséget azért, mert adott esetben még saját érdekeit is aia kell rendelnie a város, a polgárság érdekeinek.

A választók ne téveszszék szem elől, hogy szavazatukkal nem szivességet tesznek egyes jelölteknek, hanem döntenek a város jövő boldogulása, fejlődése felett. Irányító elvnek kell lennie, hogy mindenki, akire szavazatunkat leadtuk, esetleg helyettünk kerül a törvényhatóságba s a mi nevünkben jár el a közügyekben.

A jelölésnek, amely a szavazók legkülönbözőképen gondolkozó nagy tömegét igyekszik egységes állásfoglalásra juttatni, különösen nem szabad megfélekedezni ezekről a szempontokról.

Nagyvárad városának és az összes polgárságnak egyenes érdeke, hogy már a jelöléseknél komoly, érdemes, a közérdekért időt, fáradságot áldozni kész férfiak kerüljenek csak komolyan szóba, akik a mult hagyományának tiszteletben tartása mellett óhajtják ezt a várost önzetlenül szolgálni s naggyá tenni és különösen keresztény polgárságunknak kötelessége, hogy csak ilyen megbízható, a város érdekeit, a polgárok javát, békéjét szívükön viselő kiváló egyénekre adják szavazatukat s mindent elkövessenek, hogy a közre káros, veszélyes tanokat hirdető destruktív elemek kiszoruljanak, illetve be se juthassanak Nagyvárad város törvényhatóságába.

Hétfőn lesz ülés a Házban. A képviselőház üléseit tudvalevően azzal a szándékkal napolták el, hogy azokon a napokon újra összehívják, a mikor a delegáció szünetel. Mivel pedig a delegáció a jövő hét első napjain nem dolgozik, a képviselőház hétfőn, e hónap 24-én délelőtt 10 órakor ülést tart.

Budapest barátai.

Ki ne volna barátja a mi győle nyörű fővárosunknak? Eddig azt hittük, hogy mindenki, kinek melg lében magyar sziv dobog. Kevésse el ez előtt azonban alakult a fővárosban egy társulat, mely magát Budapest barátainak nevezi s nem kisebb „barátja Budapestnek“ kezdeményezte létrejöttét, mint a főváros polgármestere s az alapszabályokat kidolgozandó bizottság elnöke a volt főpolgármester, tagjai között Budapestnek olyan barátja is van, aki negyedszázad óta Bécsben lakik s csak be-bekukkan néha Budapestre, s mint Bolond Istók Debrecenben gondolható, mily lelkesen fog részt venni az üléseken, ha ide mindig Bécsből kell lejönnie ingyen. A kezdeményező ülésen azonban kevés szó volt hallottunk arról, hogy voltaképpen mért kell Budapest barátait lámpárd val keresni, holott a fővárosból annyi „barátja“ huz busás hasznot s annyi a kizsebelője. Ezerkétszáz városi képviselője van a fővárosnak, kik hivatalos kötelessége volna az, hogy önzetlen barátai legyenek a fővárosnak s mégis külön társulatot kell alakítani, hogy Budapestnek „barátai“ is legyenek. Ez az egyedül sitett főváros 40-ik születésnapjára a legszebb ajándék. Negyven év alatt csak ellenségei és kiszipolyozói voltak e tény szerint, most már barátai is lesznek.

Őszintén megvalljuk, hogy igen kívánatosnak tartjuk, hogy Budapestben is legyenek barátai, de félünk attól, hogy ez uton olyan barátokra tesz szert, kiktől azt szoktuk mondani: „Ments meg, Uram, a barát

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek
Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendő, harisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**
Mentőszekrények, nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

taimtól, — az ellenségeimmel majd csak végzek saját erőmből.

Igen mulatságos volna ellenőrizni, vajjon az új társulat tagjai közül hányan fognak az idén Budapesten nyaralni? Alig hisszük, hogy öt tag akadna, ki a főváros iránti nagy „barátságát“ azzal demonstrálná s ne hirdetné (mint szokás) hogy Budapesten a nyarat nem lehet kiállani s ki ne szégyellené bevallani, hogy nem Ostendében, Abbáziában, vagy legalább Siófokon nyaralt.

Azonban a vidéki városok példát vehetnének ez új egyesület megalkakulásáról, hogy hasonló akeiőt indítsanak a maguk városa föllendítésére. A legtöbben nincsenek nagy konkok, mert kezelésük nem oly komplikált, mint a fővárosé, ahol annyi ügyosztály és hivatali személyzet van, mint a legnépesebb miniszteriumban. Egy alpolgármester fizetése a fővárosban 27.600 korona, egy miniszteré 24000, egy államtitkáré 12000 korona. Ki merné azt állítani, hogy egy budapesti alpolgármester teendője jóval nagyobb fontosságú, vagy nagyobb szakismeretet igényel, mint bármely államtitkáré, kiénél kétszeresen is nagyobb fizetése van s kiválóbb, mint egy miniszteré, kit szintén meghalad fizetésben. E díjazáshoz képest a vidéki városok első tisztviselői igazán szánalmasan vannak díjazva, pedig aligha végeznek csekélyebb munkát, mint a felülvizsgálást végző alpolgármesterek, kik a 16 ügyosztály-vezető tanácsnokot ellenőrzik csupán.

A vidéki városok azonban ne ebben vegyenek példát a fővárostól, hanem abban, hogy saját édes közérdekeiket hasonlóan támogatni próbálják meg szintén. Szerezzenek barátokat saját maguknak az egész országban!

Buza Barna kibukott.

Sátoraljaujhely, nov. 20.

(Saját tud.) A megyebizottsági tagválasztások alkalmával nagy meglepetést keltett, hogy Buza Barna kibukott. A munkapárt behozta összes jelöltjeit.

A primás alapítványa.

Esztergom, nov. 20.

Csernoch János százezer korona alapítványt tett a főpapi nyugdíjalap javára.

A delegációs ülések.

A hadügyminiszter exposeja.

Bécs, november 20.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság hadügyi albizottsága Tallián Béla báró elnöklésével délelőtt tíz órakor tartotta első ülését, melyen Krobotin lovag közös hadügyminiszter előterjesztette exposeját.

A közös miniszteriumok részéről a hadügyminiszteron kívül még Bilinski Leó lovag közös pénzügyminiszter és Haus Antal tengernagy, tengerészeti parancsnok, a magyar kormány részéről pedig Tisza István gróf miniszterelnök, Teleszky János pénzügyminiszter, Hazay Samu báró honvédelmi miniszter és Burián István báró őfelsége személye körüli miniszter voltak jelen.

Tallián Béla báró elnök a következő szavakkal nyitja meg az ülést:

Legyen szabad a t. albizottság tagjainak szívélyes üdvözlése mellett abbéli örömmnek adni kifejezést, hogy Krobotin tábornagy őnagyméltóságát ez alkalommal van szerencsém ebben az albizottságban először mint hadügyminisztert láthatni. (Eljenzés.) Teszem ezt azon reményben és várakozásban, hogy ő excellenciája mindenkor tapasztalt objectivitása mellett tőlünk nem csak kötelezéseket vár és irántunk nem csak követeléseket támaszt, hanem a törvény által biztosított jogainkat úgy maga tisztelben tartja, mint másokkal mindenkor tisztelben fogja tartatni. (Eljenzés.) Ebben a reményben, ebben a várakozásban van szerencsém őnagyméltóságát üdvözölni, mint először megjelent hadügyminisztert és felkérni, hogy méltóztassék a hadseregrel vonatkozó terveit velünk közölni.

Krobotin lovag hadügyminiszter erre előterjesztette exposeját.

T. albizottság!

Mindenekelőtt legyen szabad az elnök szíves üdvözlését és megtisztelő szavait megköszönnöm. A t. albizottság már évek sora óta ismer és tudja, hogy habár a hadseregnek és mindenféle berendezésének érdekeit mindig képviseltem itt, bizonyára mindig azon voltam, hogy a hadügyi igazgatás igényeit a közgazdasági viszonyokkal összeegyeztessen. A t. albizottság meglehetősen előzékeny arról, hogy a jövőben is igyekezzim fogok, hogy a bizalmat, amelyet elém nyujtanak és a szíves fogadtatást igazoljam.

A balkáni helyzet.

T. albizottság! A t. országos bizottság utolsó ülészaka óta határainkon lezajlott jelentékeny politikai és katonai események a monarchiát nagyobb mérvű katonai intézkedésekre kényszerítették. A fegyveres erő valamennyi része, mint válságos pillanatokban, úgy ezuttal is teljes odaadással felelt meg az iránta támasztott követelményeknek, melyek sok tekintetben súlyosak voltak, mint komoly fegyveres mérkőzés esetén. Haderőnk ujabban is bizonyítékát adta annak, hogy egységes alkata és szelleme változatlanul a régi maradt. Az összes intézkedések, bármily súlyos terhekkel is jártak, pontosan lettek végrehajtva. Ezen örvenlletes esemény ama hazafias áldozatkésznek köszönhető, mely a nemzet valamennyi

rétégét eltöltötte, nemkülönben azon erőteljes támogatásnak, melylyel mindkét államkormány és ezek közegei feladataink megoldásánál közreműködtek. Engedje meg a t. albizottság, hogy valamennyi tényezőnek ezen helyről is benső köszönetemet nyilvánítsam.

A katonai terhek.

Az európai nagyhatalmak, tekintettel a megváltozott politikai helyzetre, már a válság folyama alatt messzemenő intézkedéseket tettek haderejük növelésére és hasonló intézkedések észlelhetők azóta a balkán államokban is. Mindebből a monarchiának is le kell vonnia az önfentartási ösztön parancsolta következtetéseket és igyekeznie kell arra, hogy katonai szervezetének kialakításában szintén oda jusson, hogy katonai helyzetünk szomszédainkkal szemben legalább rosszabbá ne váljék és hogy szövetségünk értéke ne szenvedjen.

A határvédelem.

Mindenekelőtt szükséges, hogy a határkörletekben elhelyezett csapatok azon mulhatatlanul szükséges állományokkal láttassanak el és ama magasabb fokú harcra készülttséggel bírjanak, mely képesíti őket arra, miszerint válságos helyzetekben sokoldalú feladatainknak lehetőleg békéltszá nukknl megfelelhessenek, anélkül, hogy minden politikai feszültségnél mindjárt különös, a lakosságot és pénzügyeinket súlyosan érintő rendszabályokhoz kelljen folyamodni. Ezen okból bizonyos szervezeti intézkedések, melyek a válság alatt tétettek a t. orsz. bizottság utólagos jóváhagyásának reményében, egyelőre továbbra is érvényben hagyattak és most az említett szervezeti programnak, valamint az ebből keletkező többszükségleteknek kezdetét jelzi. Magától értetődik, hogy az ehhez szükséges újoncjutaléknak mindkét törvényhozás által való engedélyezése előfeltételét képezik ezen szervezeti program végrehajtásának, valamint a válság idejében életbe léptetett szervezeti intézkedések végleges fenntartásának.

Tekintettel ezen fejtegetésekre, az 1914-iki első félévi költségvetésben a következő számadatok szerepelnek:

a) A közös hadsereg rondes szükséglete 240,971.360 K;

b) Rendkívüli szükséglet 760.000 K;

c) A Boszniában és Heregovinában levő parancsnokságok, csapatok és intézetek rendkívüli szükséglete 8,731.835 K;

d) Rendkívüli szükséglet a közös hadsereg fejlesztése alkalmából 12,510.000 K;

e) Rendkívüli szükséglet az új tüzérségi anyag beszerzésének folytatására 200.000 K.

Az összes szükséglet tudvalevőleg 165 millió koronát tesz ki, melyből 1904-től 1913-ig összesen 163 millió K lett engedélyezve és az 1914-ik első félévre kért 200.000 koronányi részlet megszavazása után a jövőben még 1,800.000 K fog előirányoztatni;

f) Rendkívüli szükséglet hadi anyag beszerzésére és erődítési intézkedések végrehajtására 20,800.000 K. Ezen összeg a nevezett rendkívüli hitel 1914-re programszerűleg előirányozandó második részletének felét képezi;

g) Rendkívüli szükséglet különös katonai intézkedések végrehajtására 316,678.000 K.

Az expose elhangzása után az elnök a bizottság nevében köszönetet mondott a hadügyminiszternek az expose előterjesztéséért. Javasolja, hogy mivel az előterjesztés és az 1914 év első 6 hónapjára terjedő költségve-

Kováts Kálmán

műasztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és műbutorokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemű asztalos munkák t. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

tés oly nagy anyag, hogy ezt első hallásra nem lehet tárgyalni, a tárgyalást halasztás el, de az előadó ismertetni fogja a címeket, hogy a költségvetés könnyebben áttekinthető legyen. (Helyeslés.)

Az előadó előterjesztése.

Hegedüs Lóránt előadó a költségvetés szerkezetére és anyaga tekintetében tájékoztatja az albizottságot. Kifejti, hogy a benyújtott 15 előterjesztés közül kettő nem tartozik a hadügyi albizottság elé, mert ezek a Boszniában és Hercegovinában levő csapatokra vonatkoznak, a négyes albizottság hatáskörébe tartoznak. A fennmaradó 13 előterjesztés közül egy a delegáció határozataira a hadügyminiszter által adott válaszokat tartalmazza; a többi 12 előterjesztés a magyar pénzügyi jog szempontjából három csoportba osztható. Az első a tulajdonképeni költségvetés, a második, az u. n. mobilizációs hitel és a harmadik a régebbi hitelek kimerítése. Tekintettel az előterjesztések e három csoportjára, azzal az indítvánnyal lép az albizottság elé, hogy a szokástól eltérően három hadügyi előterjesztést készíthessen.

A bizottság az előadónak e javaslatát elfogadta, majd Miklós Ödön javaslatára elhatározta, hogy a hadügyi albizottság legközelebbi ülését december 1-én délután 4 órakor fogja tartani. Ezen az ülésen első sorban a költségvetést fogja általánosságban tárgyalni, azután a miniszteri válaszokat és végül a részleteket.

Az ülés ezzel fél 11 órakor véget ért.

A munkapárt jelölő gyűlése.

A jelöltek névsora.

A nagyváradai munkapárt a városatyaválasztások alkalmából tegnap este nagy gyűlést tartott a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.

Mintegy 400 polgár gyűlt össze ez alkalommal, köztük városunk előkelőbb férfiai.

A többek között dr. Hoványi Géza, Németh István, dr. Moskovits József, Butyka Lajos, dr. Adorján Armin, dr. Munk Béla, Váradi Ignác, Stark Gyula, dr. Váradi Ödön, Incze Lipót, Rác Jakab, dr. Tóth Ferenc, Lédig Árpád, Salamon Benedek, Zsdánszky László, Kiss Endre, dr. Frankó József, Flegmann Armin, Jakó Gyula, Ullmann Sándor, dr. Orley György, dr. Medvigy Gábor, dr. Thury Endre, Gillreiner Adolf, dr. Némethy Ferenc, Lebovits Rudolf, Schvarecz Antal, Leitner László, Padala Pál, Gábel Jakab, Lövenstein Zsigmond, Balogh Vilmos, Leitner Márton stb.

A gyűlést dr. Hoványi Géza orsz. képviselő, a párt elnöke nyitotta meg. Hosszabb beszédben foglalkozott a politikai helyzettel. Azzal kezdte, hogy a jogok csak akkor bírnak sullyal, ha a kötelességeket is mindenkor hiven teljesítjük, másként nincs értéke. A polgárok politikai jogait a képviselőválasztásokon szokták gyakorolni. A muni- cipális életben a bizottsági tagok választása szintén a polgári jogok gyakorlása s ezen jogok és kötelességek politikai vonatkozásában is szerepelnek.

Ez adja a jogot, hogy a munkapárt tagjai a velük gondolkozó polgárokat egybe hívják azon alkalomból, hogy a Nagyvárad város törvényhatóságában megüresedő s december 7-ére kitűzött képviselőtestületi tag választáskor jelölteket állít s az irányelveket megjelöli. Tájékoztatni akarják a polgárokat a választás előkészületeiről s egyben a párt által vallott elveket polgártársainkkal megismertetni és kérni, hogy a pártvezetőség által előkészített névsort előterjessék s ha az a párt tagjaival meg- egyezik, azt elfogadásra ajánlják.

Bejelenti továbbá, hogy dr. Moskovits József elfoglaltsága miatt az ujjvárosi pártelnökségről lemondott, anélkül azonban, hogy ez politikai nézetét érintené. Gondoskodni kell tehát új pártelnökről az ujjvárosi kerületre s ajánlja dr. Mihely Lajost, aki évek óta buzgó tagja a pártnak. (Eljenzés.)

Majd rátért a munkapárt működésére, tevékenységére. Meggyőződése, hogy az az út, amelyet választottak, a polgárok helyesléssel találkozik. Az utóbbi választásoknál, úgy a városokban, mint a községekben a munkapárt győzelmét biztosították, elismerésül a becsületes munkának. Ez a becsületes munka lehet alapja a továbbfejlődésnek. Hiszi, hogy itt is megnyilvánul az az akarat s a munkapárt győzni fog. (Eljenzés.)

Dr. Medvigy Gábor szívvél-lelélekkel hozzájárul a Hoványi által mondottakhoz. Ajánlja, hogy Mihely Lajos mellé, aki a választásnál nagyon el lesz foglalva, elnökhelyettes kell s ajánlja erre dr. Adorján Armin. A jelölésekre áttérve, azt hiszi, hogy sikerült olyan jelölt-névsort összeállítani, akik garantálják, hogy a város érdekeit tartják szem előtt.

Ezután előterjesztették a következő jelöléseket:

Várad-Olasziban:

Fröhlich György,	Kertész Miksa
Dr. Hoványi Géza	Medvigy Mihály
Dr. Hoványi Gyula	Németh István
Huzella Gyula	Dr. Popovics Miklós
Imrik S. Zoltán	Singlár Gyula
Kappel György	Dr. Thury Kálmán
Dr. Károly Irén	Ujfalussy Géza

Várad-Ujjvároson:

Balogh Vilmos	Rác Jakab
Hegedüs Nándor	Széles Sándor
Jungreis Ignác	dr. Vucskies Gyula
Krausz Samu	Diamaudi Sándor
Lebovits Rudolf	Flegmann Armin

Materny Imre.

Váralja-Velencén:

Hiemesch Frigyes	Steinbach Mór
Schvarecz Antal	Zucker József
Ullmann Sándor	id. Moskovits Mór.

Itt egy helyet függőben hagytak.

Dr. Hoványi Géza megköszönte, hogy a jelölést tudomásul vették. Felemlítette, hogy dr. Schiff Ernő gyermekkorházi igazg. főorvost is akarták Olasziban jelölni, de Schiff nem fogadta el a jelölést, mert közéleti tevékenységének óhajta szentelni egész idejét. (Eljenzés.) A gyűlést berekesztette. (Eljenzés.)

A társaslakoma.

Ezután mintegy 200-an a Csarnok udvari üvegtértermében társasvacsorára gyűltek össze.

Az első felköszöntőt dr. Hoványi Géza mondta. A párt zászlójára tüzött nevek mind értékesek s hiszi, hogy a jelölés a polgárság benső érzelmeivel is találkozik. Támogassuk a jelölteket, hogy diadalt arasson a párt. Ezután tetszés mellett vázolta a munkapárt törekvését, irányát, működését, amely a polgárok tetszésével találkozik. Köszöni a megjelenést s kéri, hogy a választásnál tömörüljenek a jelöltek mellett. Nagyvárad polgárságára ivott.

Dr. Medvigy Gábor igen szép beszédben azt fejtegette, hogy az ideálok kora lejárt. Az ellenzék magatartását helytelenítette. A munkapárt szolgálja a polgárság igaz érdekeit. Elérkezett a komoly munka ideje. Végül élteti dr. Hoványi Gézát, mint politikai és társadalmi utmutatóját és vezérét. (Taps.)

Gábel Jakab azokról a városokról emlékezik meg, hol a munkapárt győzött s ezekhez csatlakozik Nagyvárad is. A kormányt éltette.

Rác Jakab köszöni a bizalmat s igéri, hogy a polgári érdekeknek szószólója lesz s a magántisztviselők érdekeit szíven viseli.

Balog Vilmos igyekezni fog a polgárság bizalmát kiérdemelni.

Lebovits Rudolf a polgárság és az iparosok érdekében mindent megtesz, mert legjobban érzi, mi fáj azoknak. Hlatky főispánra és dr. Hoványi Gézára üritette poharát.

Dr. Thury Kálmán a közélettel foglalkozik s a választópolgárokat éltette.

Hegedüs Nándor kiemeli a koalícióval szemben, hogy mi mindent kapott a munkapárti kormánytól Nagyvárad, amiben Hoványi Gézának is nagy része van.

Beszélek még dr. Tóth Ferenc, dr. Váradi Ödön stb.

A lakoma éjjeli 11 óráig tartott.

Tífuszjárvány a megyében.

A vármegye védekezése.

A miniszter érdeklődik.

Biharvármegyét ugylátszik elkerülte a kolera. Annál veszedelmesebb arányokban lépett fel a tifusz, mely ellen a hatóságnak igen erélyes küzdelemre volt szüksége, hogy a baj tovább terjedését megakadályozza. A beérkezett orvosi jelentések szerint összesen 177 esetben fordult elő tifusz. Ebből meggyógyult 69 és meghalt 8 beteg. Legnagyobb arányú volt a tifusz Szalárdon, ahol Tóth Mihály tanyájára Szegedről hurcolták be a bajt és rövid idő alatt ötvenen feküdtek tífusztul fertőzve.

Nagyobb arányú megbetegedés fordult még elő Sarkadon, ahol szintén egy uradalom munkásai közé hurcolták be a tífusz-bacillusokat. Szalárd és Sarkad után következtek Berettyóújfalú, Zsadány, Komádi és Biharugra.

Szalárdon a baj oly nagy mérvű volt, hogy a betegek részére külön járványkórházat kellett felállítani és külön ápolókról kellett gondoskodni.

Ápolókul a Szent Vince intézetből vittek ki apácákat, akik lelkiismeretes önfeláldozó működésükkel elérték azt, hogy a betegek csakhamar a javulás útjára tértek és a veszedelem terjedése is megszűnt. Szalárdon Mórész Ernő megyei főorvos tüzetes vizsgálat tárgyává tette, hogy mi okozta a betegségnek gyors terjedését. Ennek során megállapította, hogy Szalárd környéke igen egészségtelen levegőjű. Ehez nagyban hozzájárul a Danca-patak is. A patak ugyanis a Berettyóba torkol, azonban a magas gátak miatt a víz lefolyása igen gyenge, úgy hogy a patak valóságos mocsarat képez és kipárologása valóságos melegágya a bacillusoknak.

A főorvos rendelkezése a patakot kitisztították és a vizet lecsapolták. Az óvintézkedések igen sok pénzbe kerültek a községnek, ezért az alispán felterjesztéssel járult a belügyminiszterhez, hogy a patak kitisztításának költségeit a kormány fedezze. Erre a felterjesztésre még nem érkezett meg a miniszter intézkedése.

A főorvos a tífuszjárványról szerkesztett kimutatást felterjesztette a belügyminiszterhez, aki tegnap leiratot intézett az alispánhoz. A miniszter arra nézve kér részletes felvilágosítást, hogy mi okozta a tifusz fellépését és gyors elterjedését, továbbá, hogy a vármegye milyen óvintézkedéseket fogantatott.

Tegnap a megfertőzött községekből azt az információt nyertük, hogy a tifusz terje-

désének legfőként az idej nagy esőzések következtében keletkezett mocsarak kigőzölgése és a mocsarakon tulságosan elszaporodott szunyogok voltak az okai. A hatóság a rendelkezésére álló eszközökkel mindent elkövetett a baj terjedésének megakadályozása iránt, azonban gyökeres védekezés csak a megfelelő árvédelmi, illetve csatornázási munkálatok útján lehetséges.

Elsimultak az amerikai ügy hullámai.

Görög Olga pihen a ut fáradalmait. — Mit mond Heltai Árpád?

*

Régen voltak olyan bizonytalanok a nagyváradai lapok híradásai, mint a még most is kavargó Görög-ügyben. A közönség legnagyobb bosszúságára egyik lapban azt találta még tegnap is, hogy a művész meg, sőt elvitorlázott, míg ezzel szemben a hírlapok másik csoportja jelentette, hogy Erdélyi Miklós szigorúan ráparancsolt nyugtalan tagjára, hogy azonnal feküdjék le és ne is merjen álmodni Amerikáról.

A Tiszántul már legelőször igen helyesen informálta a közönséget s bárha nem akarunk triumfust ülni pontos és megbízható értesülésünk mellett, konstatáljuk, hogy ebben a zavaros esetben a leghivebb és legalaposabb tájékoztatással mi szolgáltunk. Legnagyobb bosszúságára talán Görög Olga-nak is, aki szerdán este még határozottan menni akart.

A kutba esett amerikai szereplés még most is élénken foglalkoztatja a közönség jókora rétegét. Az eset szenzáció erejével hatott, különösen az akadályokkal való fűszerezés tette izgalmassá. A tegnapi nap folyamán aztán esőndes halódással elültek a hullámok. Lejátszódott az ügy epilógusa, amelyet a következőkben ismertetünk.

Zavarok Budapesten.

A Tiszántul fővárosi munkatársa fölkereste Budapesten Heltai Árpád színigazgatót, aki tegnap délelőtt indította utnak magyar színészeit. Még akkor nem tudták, hogy Görög Olga nem megy. — Reggel hat órára várták.

Heltai kulturális vállalkozásáról, társulata szervezéséről ezeket mondotta:

— Tizenegy színészt és színésznőt szerződtettem, noha az Országos Színészegyesület még az erkölcsi támogatást is megtagadta tőlem. Érthetetlen ugyan előttem, hogy ez miért történt, mert noha csak ötszáz korona biztosítékot kértek tőlem fejenként, én mégis ezer koronát ajánlottam fel minden színészért, akit magammal viszek. Ez sem volt elég nekik. Bemutattam a newyorki osztrák-magyar konzulátus ajánló levelét, az amerikai magyar lapok ajánlatait, még sem sikerült meggyőzni őket a vállalkozásom tisztességes és reális voltáról. Sajnálom, hogy a Színészegyesületen kívül kellett a dolgaimat elvégeznem, de nem rajtam mulott.

— Mondom, összesen tizenegy tagot szerződtettem. Név szerint a következőket: Tordai Erzsébet énekesnét, Görög Olga koloratur, Kassai Rózsi szubrett, Fonó Gizi komikáné, Novák Rózsi és Benkő Mariska segédszínésznők, Martonfalvy György karmester, Pongó László tenorista, Polcsa Béla szerelmes színész, Heltai Miklós baritonista, Lévai Farkas Pál jellemszínész.

— Hamburgból indulunk a „Kaiserin Augusta Victoria” gőzösön 23-án. Eleinte Newyorkban fogunk játszani az Irving Place Theaterben, majd sorra járjuk a szezon folyamán a keleti részeken a magyar lakta városokat Megyünk New-Brunswickba, Trenton, Philadelphia, South Bethlehem, Buffalo, Cleveland, Pittsburg, Mc. Keesport, Columbus, Chicago, Jounston városokba. Egy egész sereg új magyar darabot viszek magammal, valamint a régi magyar népszínműveket és vígjátékokat is. Havonta huszonöt előadást tervezünk, mindenütt a színházban fogunk játszani. A színházakkal harminec százalékos megállapodásaim vannak és mindenütt kétségesen támogattak eddig is úgy az angol nyelvű, mint a magyar lapok. Abban reménykedem, hogy most — az első hivatásos társulattal indulván körutrá Amerikában — a magyarok szeretettel fogják felkarolni a magyar színeszetet. Mert eddig bizony elég mostohán bántak velünk odaát, minek főképpen az volt az oka, hogy nagyrészt dilettánsokból állottak a társulatok, amelyek hol elindultak, hol felbomlottak, a szerint, hogy milyen szezonjuk volt mindjárt a legelején.

Két napi haladék.

Reggel aztán biztos volt, hogy Görög nem megy. Heltai megkapta a táviratot és ez rettentő felfordulást okozott. A művészet szent berkei iszonyuan zuhtak a felháborodástól.

— Mit csinál az ott Nagyváradon? Egyszer jön, egyszer nem jön, aztán jön is, nem is, felküldi előre az öccsét, boldog táviratokat meneszt és végül is lekési a hamburgi vonatot.

Heltai mindemellett nem akarta azonnal elejteni Görög Olga-t. Tegnapi táviratozott, hogy ő direkte ezért nem ment el társulataival Budapestről, vár két napig és ha akkor sem jön Görög, akkor mást szerződtet.

Mivel most már biztos, hogy Görög nem megy (ne tessék mást elhinni), ennél fogva Heltai hiába vár. A művésznőt rettetten megviselték az ut fáradalmait, visszavonult pazar lakásába, nem törődik semmivel és pihen. Várja a legközelebbi vonatot, amellyel az öccse két viharos és drága éjszaka után haza jöjjön Budapestről.

Rudnyánszky Gyula a városhoz.

A vak poéta kérése.

*

Tegnap különös kérés érkezett a városhoz; különös és megható. Különös annyiban, ilyen tárgyú kérés ritkán érkezik a városhoz, megható, mert írója egy sorsüldözött ember, akit amikor még nem érezte az élet nehézségét mindenki körülrajongott tiszteletével, s hogy sujtotta a nehéz csapás, egyszerre elfeledett ember lett belőle. Mindenki elfordult tőle s ő mégis emelt szívvvel viselte az emberek hitványságát, vigaszt talált az imádságban. Néha-néha tollba mondott egy-egy verset s csodálatos, hogy ezek az utóbbi írott versei csak vallásos tárgyak, szinte lehelik a vallásos meggyőződést, a sorsváltozásán való megnyugvást.

Rudnyánszky Gyula az a költő, aki most adott be a városhoz egy kérést, hogy a most megindítandó „Napsugár” című folyóirata számára a város anyagi segítségét kéri. A beadvány a következőképen szól:

Magyarország mai művelődési és gazdasági állapotában kétségtelenül a legfontosabb életbevágó feladat hazánk népét, a magyar nemzetet gazdasági jólét erejével megengesztelni ekéserevésében és mindenáron elősegíteni boldogulását.

A gazdasági életkérdés azonban egyáltalán meg sem oldható a nélkül, hogy az ország nagyobb városai ne tüzzék ki a nemzeti közérdekek munkálkodó taborának élére az általános művelődési, irodalmi, művészeti törekvések lelkes támogatását és a nemzeti eszmék terjesztését.

En a szépirodalmi és szépművészeti eszmék harcosa, habár két szemem világát elvesztettem, Isten kegyelméből teljes írói képességgel Napsugár e folyóiratot alapítok, melynek első száma december elején fog megjelenni. Legkiválóbb írók és művészek szellemi közreműködésével, jelentékeny nemzeti munkát óhajtok sikerhez juttatni.

Ezért fordulok a tek. Tanácshoz, minden nemes és jó ügy zászlóvivőjéhez, azzal a kéréssel, hogy a közművelődési célokra való városi alaphól az én közérdekű vállalkozásomat támogatni kegyeskedjenek.

Midőn a tekintetes tanács szives támogatását e beadványban kérem, felhivom nagybecsű figyelmét a mellékelt füzetre, mely a Napsugár külső alakjáról és nemzeti, irodalmi céljairól tájékoztatja a tekintetes Tanácsot.

Remélve, hogy a tek. Takács kedvezően intézi el kérésem,

vagyok tisztelettel

Rudnyánszky Gyula.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet (Szilágyi Dezső-u. 5) 1914 január hó 1-én nyitja meg

II. ÉVTÁRSULATÁT.

Minthogy az I-ső ciklus tagjai taborában az általános munkahiány és nyomasztó pénzügyi helyzet dacára, a takarékosági hajlam s a kitartó küzdelem a drágasággal nem lankadt, sőt fokozódott, az intézmény pedig áldásos működésével immár hézagot pótol, az igazgatóság a közóhajnak engedve már most hívja fel a népszövetség tagjait a II. évtársulatba való belépésre.

Az új évtársulat is három éven át, tehát 156 héten át tart, amelynek letelte után a tagok a megtakarított tőkét az elérendő haszonban való arányos részesedéssel együtt fogják megkapni. E részesedés pedig tudvalevőleg sokkal magasabb a takarékpénztári rendes betétek után elérhető kamatoknál.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével a csoportvezetőknél, vagy pedig a heti befizetések alkalmával minden hétfőn és csütörtökön délután 2-5 óráig a hivatalos helyiségben levő gyűjtőveken történik.

Egy törzsrészesjegy után hetenkint 20 fillér fizetendő a társulat pénztárába.

Beiratási díj egyszermindkorra részesjegyenként 10 fillér, de 20 fillérnél kevesebb nem lehet.

Alapszabályaink értelmében a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagja lehet minden fedhetlen életű egyén. Minden tag felvétele iránt az igazgatóság dönt. A Népszövetségi Hitelszövetkezet csak saját tagjának nyújt olesó és kényelmes kölcsönt.

És pedig a befizetett összeg négyötöd részeig minden körülményesség nélkül.

Azonkívül tagjait az alapszabályokban megállapított módozatok és határokon belül segílezi.

A folyósított kölcsönöket a heti befizetésekkel három év alatt kell letörleszteni.

Csoportvezetőink a gyűjtőveket hivatalos helyiségünkben sziveskedjenek átvenni.

Tömörüljünk! Lépjünk be a II-ik évtársulatba mindnyájan, mert egyesülésben rejlik az erő!

Szentgyörgyi Mártha pozsonyi szubrettlett

*

Étsy Emma után elhagy bennünket a legjobb szőke csillag is: Szentgyörgyi Márta. A nagyváradai publikum dédelgetett kedvence, a Szigligeti-színház legjobb és egyik legtehetségesebb művésznője, aki valamennyi vígjáték és dráma gyöngye volt. Forró sikerek, szép, virágos esték kísérték váradai játékeit és mióta itt van, talán soha nem kapott egyetlen rossz kritikát sem.

Eredeti tehetség Szentgyörgyi Márta, aki mindég friss, úde levegőt hozott magával a színpadra. Megfelelő művészi milleu nélkül is megőrizte nagyszerű színjátszó képességeit és évről-évre szebb dolgokat produkált.

De ugyebár mind ezeket százszor elmondották róla a kritikák. Nem is arról akarunk beszélni. Csak hogy nehéz rátérni a valóságra, az újságra, a változásra, amiről most szó van a színházi berkekben. Szívesen elengednők mi is, a közönség is ezt a színházi eseményt, mert akkor magunkénak mondhatnók őt még vagy tíz évig.

Amde Szentgyörgyi Mártát üzi, hajtja ujonnan sarjadt ambíciója. Itt kísérletezett a nagyváradai színpadon, itt próbálta ki hangját, itt mutatta meg legelőször, hogy bámulatos ritmusérzéke van és mindezek után hangosan hirdette, hogy nem nyugszik, amíg szubrett szerződést nem kap.

Szépsége mellett kecses alakja, tánca, folyton fejlődő hangja predestinálja őt arra, hogy egy kitűnő operette ensemble élén álljon, mint primadonna. Sokkal jobban fizetik is ma az operette színésznőket, mint a drámai hősnőket. Ez pedig döntő körülmény.

Igy történt aztán, hogy tegnap délelőtt a színházi irodában Szentgyörgyi Márta aláírta a szerződést Polgár Károly pozsonyi társulatához, amelynek szubrettje lesz. Évi tizenkétezer korona gázsit kap, ami első szerződésnek szinte hihetetlen.

A szerződés a jövő év szeptember elsejétől szólítja Pozsonyba Szentgyörgyit, aki nem először lesz ott.

A Magyar-Színháznál kezdte pályafutását, onnan Pozsonyba ment, ahol már akkor nagyon megszerették és onnan jött Váradra. Most ismét Pozsonyba megy, ahol a császárváros tüze az izlést, a gondolkodást, művészeti igényeket valósággal megemesít és felfokoz.

Mi közönségünk nevében is szeretese kívánatainkat fejezzük ki és nagyon sajnáljuk, hogy itt hagyja a bihari metropolist, ahol annyira megszerették őt és művészetét.

A vármegye árvizkára.

Az állam nem tud segíteni.

A kereskedelmi miniszter leirata.

Az elmúlt nyár alatt a vármegyének minden járása szenvedett az árvíz miatt. Egyetlen egy járás volt, a sárréti, ahol mindössze 7000 koronát tesz ki a kár. A többi járásokban összevéve kétmillió a hivatalosan megállapított pusztulás. A főszolgabírók által megállapított pusztulásokról a következő statisztikai kimutatás számol be:

a központi járásban	422,000
a szalárdi „	135,000
a margitai „	247,000
a b.-keresztesi „	196,000
a magyarszéki „	469,000
a belényesi „	200,000
a tenkei „	110,000
a vaskóhi „	66,000
a béli „	18,000
a sárréti „	7,000

korona értékű termés pusztult el.

Az érmihályfalvi járásban az összes termés 50 százaléka, a székelyhidi járásban pedig részleges volt a kár.

Ily nagymérvű károsulással szemben a vármegye tehetetlenül áll, mert alapjai túlterheltek s különben is erre a célra egyáltalán nem rendelkezik egy fillérrel sem. A kár általános volt, tehát még a segélyakció sem vezetett volna eredményre, hiszen azoktól kellett volna adományokat gyűjteni, akik károsultak, mert az árvíz nem kímélt senkit.

Az összkár két millió koronát tesz ki. Ebben benne van az a kár is, amit a víz és eső a közutakban okozott. Az állami utakat a kereskedelmi kormány helyrehozatta, abból nem terheli a vármegyét semmi. Nagy gondot okozott azonban a vicinális utakban okozott károk helyrehozatala.

Erre a célra a vármegyének egy fillérje sem volt. A költségvetésben alig 2-3000 korona volt felvéve rendkívüli javításokra.

Az elpusztult utak és hidak kiépítéséhez pedig legalább 20000 korona szükséges. Így is épen csak a legszükségesebb pótlásokat eszközölte volna a vármegye.

Az alispán a végső forumhoz a kereskedelmi miniszterhez folyamodott. Arra kérte feliratilag a minisztert, hogy legalább 20000 koronát térítsen meg a nagy pusztulásból. Annak reményében, hogy a miniszter kedvezőleg intézi el a vármegye kérelmét, egyes utrészeket és hidakat már ki is javított a vármegye. Azóta állandóan várták a miniszter leiratát.

Tegnap végre megérkezett a várva-várt leirat. A miniszter a vármegye kérelmét elutasította. Az elutasítás oka a fedezet hiánya. A kereskedelmi miniszter jogosnak találta ugyan a vármegye kérelmét, azonban a leirat szerint még nem rendelkezik oly nagy összeggel, amelyből az egész országból érkező hasonló kérelmeket teljesíthetné. A miniszter nem utasítja el véglegesen a kérelmet, hanem utasítja a vármegyét, hogy annak idején, mikor a törvényhozás rendelkezésére bocsátja a javaslatba hozott összeget, újból terjessze fel az adatokat és akkor figyelembe fogja venni.

A dolgok mai állása szerint az utak kijavítása tehát, ki tudja mennyi időre el van halasztva. Hogy fog kinézni a vármegye képe majd a tavasszal, mikor normális viszonyok között is alig lehetett közlekedni a megye utjain, el se lehet képzelni. A vármegyének mindenestre rendkívüli eszközökhöz kell folyamodni, ha azt akarják, hogy egész vidékek ne legyenek elszigetelve egymástól a rossz utak miatt.

HÍREK

Tájékoztató.

November 23. A Szigligeti Társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a városháza dísztermében.

November 25. Vetítőest a Kath. Körben.

November 29. A kaszinó hangversenye.

*** Iskolai ünnepély.** Tegnap délelőtt a nagyvárad-ujvárosi róm. katolikus fiúiskola meghatóan szép iskolai ünnepélyt tartott Erzsébet napján megboldogult királynénk emlékére. Az ünnepély programja a következő volt: 1. Himnusz. 2. Erzsébet királyné. Szavaltta Kozák J. I. oszt. tan. 3. A királyné álma. Szavaltta Bakó S. II. oszt. tan. 4. Könyörgés. Szavaltta Vincze J. III. oszt. tan. 5. Erzsébet napján. Szavaltta Garay Géza IV. oszt. tan. 6. Ünnepi beszéd. Tartotta Halmos András tanító, a IV-ik oszt. vezetője. 7. Erzsébet királyné. Szavaltta Bihari Sándor II. oszt. tan. 8. Mért olyan bus. Alkalmi ének. 9. Nem haltál meg . . . Szavaltta Imrik Sanyi IV. oszt. tan. 10. Mese a királynéről. Szavaltta Kovács László III. oszt. tan. 11. Szeptember 10. Szavaltta Imrik Gusztáv IV. oszt. tan. Ezután dr. Lestyán Endre az iskola igazgatója szólott a tanulókhöz. A Szózat elnevelésével ért véget a szépen sikerült ünnepély.

*** A 3-ik vashid megnyitása.** A harmadik nagyváradai vashid Széles-utca és az újvárosi fatelep között már elkészült. Az új hid elég csinos, sokkal szebb, mint a Baross-hid, vagy a Szent László-téri hid. December elején adják át a forgalomnak s a város belterülete megszabadul a vidéki vásári forgalomtól. A városi tanács tegnap intézkedett, hogy a városi villamostelep a hidon készíttesse el a villamos világitást s gondoskodjék a hid környékének a világitásáról is.

*** Új erdőgondnokság Biharvármegyében.** A földművelésügyi miniszter Biharvármegye területére az eddigi erdőgondnoksági hivatalok mellé még egy új erdőgondnokságot létesített. Az erre vonatkozó rendelet most érkezett le a vármegyére. Az új erdőgondnokság felállítása folytán az erdőgondnoksági kerületek beosztását a következőképen módosította a miniszter.

1. Belényes vidéki m. kir. járási erdőgondnokság. Székhelye: Belényes. Kerülete kiterjed: Biharvármegye béli, belényesi és vaskóhi járásainak területére, 2. Felső m. kir. járási erdőgondnokság. Székhelye: Nagyvárad. Kerülete kiterjed: Biharvármegye élesdi és magyarszéki járásának területére, 3. Alsó m. kir. járási erdőgondnokság. Székhelye: Nagyvárad. Kerülete kiterjed: Békésvármegye területére, továbbá Biharvármegye központi, berettyóújfalui, szalárdi, margitai,

**A cipődivat
ujdonságai**

ARANYI

**cipőáruházába
megérkeztek.**

Telefon 512. sz. Telefon 512. sz.

érmihályfalvai, székelyhidi, derecskei, mezőkeresztesi, cséffai, nagyszalontai, tenkei és és sárréti járásainak területére, valamint Nagyváradi törvényhatósági joggal felruházott város területére.

*** Fráter Barnabás Debrecenben.** Fráter Barnabás alispán tegnap Debrecenbe utazott a református egyházkerületi gyűlésre.

*** Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter ifj. Vattay József nagyváradi kir. ügyészt saját kérelmére a budapesti kir. ügyészséghez helyezte át. Az áthelyezést a hivatalos lap tegnapi száma közli.

*** Óvás.** A tegnapi nap folyamán egy népszövetségi tag azzal a panasszal fordult hozzám, hogy két ügynök fölkereste s megrendeltetve vele könyveket, mert állítólag én küldtem volna ajánlással az illető ügynököket a népszövetségi tagokhoz. Kijelentem s minden népszövetségi tag tudomására hozom, hogy semmiféle ügynököt semminő ajánlással sehova nem küldtem, népszövetségi tagoknál gyűjtésre fel nem hatalmaztam, nevem felhasználása misztifikáció; a kinél valaki még az én állítólagos ajánlással jelentkezik, jegyezzék fel az illető ügynökök nevét s további eljárás végett sziveskedjenek tudomásomra hozni. Dr Krüger Aladár, a Kath. Népszövetség igazgatója.

*** A villamosmű ügyei.** A villamosmű felügyelő-bizottsága tegnap délután ülést tartott. Első sorban a bizottság a múlt havi mérleget tárgyalta és konstatació, hogy a villamosmű forgalmában stagnáció állott be, amely főként a kedvezőtlen pénzvisszonyokra és a Wolfram-lámpák okozta nagymérvű megtakarításra vezethető vissza, amely körülmény a fogyasztóknál számszerűleg is megállapítható. Ezek után javaslatba hozta a villamosmű igazgatója, hogy épen a stagnációra való tekintettel, időszerűnek találja a motoroknak és csilláraknak bérbeadását a fogyasztók részére. Az igazgató ezen javaslatához a bizottság egyhangulag hozzájárult. Több apróbb fogyasztási ügy tárgyalása után polgármester javasolta, hogy a villamosmű az Apolló-épületben csillárraktárt állítson fel. A polgármester ezen javaslatát a bizottság pártolólággal terjeszti a tanács elé.

*** Nagy veszettségi járvány a székelyhidi járásban.** Székelyhidi tudósítónk jelenti, hogy a járásban egy hét óta veszedelmes arányokat öltött a veszettség. A veszett állatok eddig csak Bihardiószegen öt gyermeket martak meg. Tegnap Nagyléta piacán harapott meg egy veszett eb egy 8 éves leánykát. A megmart gyermekeket felszállították a Pasteur intézetbe.

*** A slójd diadala.** A miniszter rendeletileg utasította a helybeli reáliskola igazgatóját, hogy a slójdöt rendkívüli tárgyként vegyék be a tantárgyak közé. Havi hat koronáért Ardos Frigyes tanár tanítja. Szó van arról is, hogy a tanítók számára egy esti tanfolyam létesül. Hír szerint a város hatóság támogatásban fogja részesíteni a slójdöt.

*** Levágta a gőzfűrészt a kezét.** Kriszta János nagyürögdi lakostegnap saját gőzfűrészével fát aprított. Egy vigyázatlan pillanatban bal karját a gőzfűrészt levágta. Súlyos sérülésével beszállították a biharmegyei közközházba.

*** Nagy örökség.** Friedmann Szeréna meghalt Romániában ezeltől két évvel. Két-százezer koronát hagyott rokonai számára. Most Nagyszalontán jelentkezett a hatóság-nál Fried Sigmund nevű ujságárus és okmányokkal igazolja a rokonságot. Ma utazik Romániába az örökségért.

*** A Katholikus Népszövetség választási bizottsága** ma, pénteken este 7 órakor a városatyaválasztások tárgyában ülést tart. A gyűlést a *Katholikus Kőr nagytermében* tartják meg s azon a választási bizottság azon tagjai és azok a csoportvezetők is részt vehetnek, akik külön meghívókat nem kaptak.

*** A Ganz-gyári sztrájk.** A Kőbányai-úton, a Ganz-gyár környékén minden csendes. A tegnap hirtelen kitört sztrájk után, amelyet már tegnap délután abban hagytak a munkások, már legnagyobb nyugalom uralkodik a hatalmas gyártelepen, amelyen tegnap — egy fél napra megállt az élet. A munkások már tegnap tárgyalásokba bocsátkoztak az igazgatósággal. Este kilenc óráig tárgyaltak megbizottaik Tóth István ügyvezető igazgatóval és Asbóth vezérigazgatóval, akikkel kívánságaik legnagyobb részére vonatkozólag rendbe jöttek. Reggel azután félhétkor bevonultak a munkások a gyárba és a legnagyobb rendben megkezdték a munkát, mert az igazgatóság ehhez a feltételekhez kötötte a tárgyalások folytatását.

*** Öngyilkosság a várban.** Az éjjel hangos dörrenés verte föl a vár esendjét. Kohn Jakab nevű közkatona fobelötte magát, Biró ezredorvost sikerült megtalálni, aki konstatació, hogy Kohn meghalt. Kohn elkeseredettségében vetett véget életének.

x Aki sikerrel akar hirdetni, forduljon a Leopold Testvérek hirdető vállalatához Budapest, VII., Erzsébet-körút 41., ahol hirdetésüket az összes létező bel- és külföldi hirdetőlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőnek díjmentesen.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r. t.

x Kossuth-utca 2. sz. alatti volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Váradi, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sarkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelennek.

x Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t. helybeli fiókja automobilon, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol egy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x Ingyen javítjuk a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde Bartos és Társa** (a Széchenyi-szülőudával szemben Rákóczi-ut 10.) És a ma fő „Bartos harisnyája tartós.” Helyi és vidéki telefonszám 1359.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüszter és cloth könyvek, gyermek esőernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 fillértől, 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, gallérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhethetünk be, Rákóczi-ut 18.

x Zombor Sándor sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradi, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-sziszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-áron, levelekre válasz.

x Matyok Péter tambura zenekara a Korona-kávéházban. Ma és minden este a Korona-kávéházban hangversenyez közkívánatra *Matyok Péter* (Paganini) tambura zenekara teljesen újonnan szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és duett számokkal működik közre. A gazdagon összeállított műsorból kiemelendő a közkedvelt *Gyöngyi* duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka énekesnők. Naponta változatos műsor. Kezdeté este 8 órakor. Szabad bemenet. Szives pártfogást kér *Matyok Péter* karmester.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré
színházi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076

x Értesítés. Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x Erdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc-utca 17.* Telefon 832 sz.

x Csodaszép mézédész csemege-szőlő! Legoemesőbb hazai és tiroli *fajalmák!* Óriási tiroli *maróni.* Valódi debreczeni *pároskolbász.* Kitűnő fehér és piros *hegyi-borok!* **MERTZ NÁNDOR** csemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel *Pista* barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó áron szerezhethet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán,* passagé-kapu mellett.

x Tölgyszőlőkaró hegyezett, hasított 2 m. hosszban *Berettyó-Széplak* állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyváradi, (Kossuth-utca.) Telefon 11-95.

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből** álló lakás november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a ház-mester nyújt bővebb felvilágosításokat. Leszámítoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árúsít.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Kolonba járó cipők** 3 koronától kezdve női párti fél cipők minden színben 5 koronáért, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehérneműek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Jönnek a katonák**, vonatok, automobilon, babák, mikulások, ridiekülők nyakkendők, báránnyok és ezerféle egyéb játékok karácsonyra a Párizsi Bazárba Sas alatt.

x **Meghódította a hölgyeket** MILE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Felhívjuk** m. t. olvasóink figyelmét Büchler Márton butorkereskedő lapunk mai számában levő hirdetésére.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba fogtatva szápadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmuokat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viszágzott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Valódi PERZSA szőnyegek

és, legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkben megérkeztek. Meglehető **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel **STERNBERG** és eladás
régiség, ékszer és műkereskedés
Szt. László-tér, Kishidfő.

Legszebb karácsonyi ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

A legszebb

Karácsonyi
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Péntek: Katóka.

Szombat: Katóka.

Vasárnap d. u.: Aranyeső; este: Buda gyöngye.

Katóka.

Színjáték 3 felv. Irtá: Jantsovits Jenő.

Szép és jelentős sikere volt tegnap Jantsovits Jenő szindarabjának a Katókának. A színház zsufolóság telve, gyönyörű közönség, lázas premierhangulat, amikor a felvonások végén összecukódik a bibor-függöny, felzug a taps lelkesen, viharosan, a szereplő színészekkel együtt hívják a lámpák elé a szerzőt és ünneplik. És ez az ünneplés, a darabnak ez a meleg fogadtatás több, sokkal több volt, mint a helyi szerzőnek kijáró udvariasság, a fényes és nagy siker nem egy helyi darabnak a premiéren feltétlenül megnyilatkozó jóakaratu fogadtatása, hanem szép, nagy, őszinte, igazi színpadi siker. Különbözik nem az első darabja ez Jantsovits Jenőnek és a tegnapi premier után megállapíthatjuk, hogy nagyon szívesen látja és a megérdemelt fényes, szép, lelkes fogadtatásban részesíti a közönség a rivalda előtt Jantsovits színműveit.

Katóka egy fiatal asszonyka, gazdag

földbirtokosnak a lánya, akit úgy adnak férjhez, mint a többi ilyen gazdag lányokat, a szomszéd földbirtokos fiu veszi feleségül, akivel gyerekkoruk óta jó pajtások. A nagy, igazi, szívet-lelket átfogó szerelem érzése, vágyódása csak akkor fogja meg Katóka szívet, amikor már asszony és a könnyelmű, vidám, mulató fickó, az ura elhanyagolja. Így azután nem esoda, ha szerelmes lesz a gazdatisztbe, aki valaha gazdag katonatiszt volt, tönkrement és most nem talál az életben semmit, ami szép... A férj hadgyakorlatra megy és Katóka a gazdatisztnek adja magát. Alig hogy kibontakozik a szerelmese karjából, súlyos erővel nehezedik rá a bűn érzése, nem tud többé ott maradni, hazamegy az apjához. A végén minden jóra fordul. Elválnak és Katóka a gazdatiszt felesége lesz.

Ez a darab rövid meséje.

Ügyesen, szépen írta meg ezt a történetet a szerző. Érző szívvel, nagy szeretettel foglalkozott a témájával, az alakjaival, nem hiányzott nála a kellő színpadi érzék sem és így igazán értékes és élvezetes művet adott. A jellemzés is pompásan sikerült és különösen Katóka alakját nagyon jól rajzolta meg a szerző.

Ezek után nem a darab rovására írjuk, hogy néhol a eselekmény talán gördülékenyebb lehetne, egy-egy párbeszéd, szép és költői nem mondjuk, de elnyújtott és az érzés-hullámlásokrak, a drámai fordulatonak nem elég éles kifejezője. De ezeken a hibákon hamar túl fogja magát tenni Jantsovits Jenő.

A szereplők valamennyien kitettek magukért, művészetük legjavát adják. Katóka személyesítője Polgár Mariska elragadóan szép és jó volt, ugyszintén Etsy Emilia. A férfiak közül első helyen kell említenünk Tóth Eleket, aki a gazdatisztet kreálta találatlan hű vonásokkal. Pompás volt Tompa Béla, a fiatal férj szerepében, az Hunyady József. Az epizód szerepekben jó volt Szarvasi, nyílt színen is tapsot kapott Angyal Ilka, nagyon jó figura volt T. Pogány Janka és a többiek is mind. (m. 1.)

A román előadások — bérlet-szünetben. A bukaresti román Nemzeti-színház társulata e hó 25-én kezdi meg a Szigligeti-színházban vendégszerepléseit, a melyek 25 százalékkal felemelt helyárak mellett bérlet-szünetben mennek. Arra az óriási érdeklődésre tekintettel, amely eme előadások iránt vármegyészerte megnyilatkozik, az igazgatóság már most felhívja a bérlet-szünetben arra, hogy igényeiket e hó 22-én déli tizenkét óráig érvényesítsék.

EGYESÜLETEK

Gyógyszerészségédek egyesülete. Nem rég alakult meg Nagyváradon a Magyarországi Gyógyszerészségédek Országos Szövetségének nagyváradai szervezete. Az egyesület célja a kar erkölcsi és anyagi érdekeinek minden téren való előmozdítása és a nagyváradai gyógyszerészségédek és gyógyszerész-gyakornokok valamennyien nagy lelkesedéssel sorakoztak a szervezetbe, hogy

egyesületi uton törjenek céljaik megvalósítására. A megválasztott tisztviselők névsora következő: *Hajdu* Hugó elnök, *Gálosi* Ferenc titkár, *Kardos* Miklós pénztárnok, *ellenőr Vass* Endre, jegyzők: *Molnár* Janka és *Farkas* Sándor. Tegnap este látogatott gyűlést tartott az egyesület, *Hajdu* Hugó egyesületi elnök vezetése mellett. Örömmel vették tudomásul, hogy a nagyváradi kolégák lelkesedéssel csatlakoztak az egyesület zászlájához. Elhatározták, hogy akciót indítanak a gyógyszeráraknak reggel fél 8 órai nyitása és 8, vagy legkésőbb fél 9 órai zárása érdekében. A gyógyszerészek szimpatikusan fogadják az egyesület megalkotását és minden jel arra mutat, hogy a gyógyszerészségdek jogos kívánságai együttes, barátságos uton jutnak a megvalósulás stádiumába.

TÁVIRATOK

Andrássy összetépte a vörös jegyet.

Bécs, nov. 20.

A delegátusok számára vörös jegyet adtak ki és csak ezzel mehetnek be a gyűlési termekbe. *Andrássy* Gyula összetépte ezt a jegyet és azt mondta, hogy szeretné látni, hogy ki nem engedi be őt. Az ügyet komikusnak tartják.

Szélhámosság Vilmos császár öccse nevével.

Páris, november 20.

Párisban báró *Rogár* név alatt megjelent egy előkelő ur, aki azt hirdette, hogy ő *Vilmos* császár öccse, *Henrich*. Csupán inkognitója a *Rogár* név. Most aztán a pesti rendőrség értesítette a párisit, hogy *Henrich* főherceg *Kisjenőn* van vadaszaton *József* főhercegnél. A szélhámos főherceg megszökött Párisból.

Ujabb összeférhetetlenség.

Budapest, nov. 20.

Perzsián Ádám újabb összeférhetetlenséget jelentett be dr. *Hegedüs* Lóránd ellen. *Hegedüs* ugyanis igazgatósági tagja a Pesti Magyar banknak, amely üzleti nexusban áll a kormány bankjával. Így ő is részesült a birtokvételi províziókban.

Kolera egy lakodalmon.

Nagybecskerek, nov. 20.

Torontálnádudvaron hetvenen vettek részt egy lakodalmon. *Petris* Jánosné hirtelen öszszeesett. Jaj! Kolera?! kiáltották és az egész frekvencia szétszaladt. *Petrisné* meg is halt kolerában. A községet elzárták.

Népszövetségi gyűlés.

Eperjes, nov. 20.

A Felvidéken december 8-án lesz Eperjesen a Kath. Népszövetség impozáns gyűlése.

Majláth püspök a sajtó ellen.

Budapest, november 20.

Majláth püspök a katolikus státus gyűlésen erősen kikelt a sajtó modortalan hangja ellen. Egyes lapok alaptalan támadásban részesítették a kath. egyházat. Itt az ideje a megrendszabályozásnak. Kiemelte beszédjében, hogy a pápa őszintesége is szimpatikusan fogadja a katolikus autonómia megteremtését.

Andrássy elad a birtokából.

Budapest, november 20.

Andrássy Gyula gróf a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó banknak eladta három birtokát, névszerint *Sárospatakot*, *Bodrogkereszturt* és *Tóketerebest*. A birtokok bérlete nem sikerült, azért adta el.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.—
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.26
Októberi rozs	— — —	7.27
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.69
Októberi zab	— — —	7.93
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.31—
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.28—

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	816.25
Osztrák hitelrészvény	—	623.50
4%-os koronajáradék	—	80.85
Osztr. magy. államv.	—	692.50
Jelzálogbank	—	416.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Hazai bank	—	279.—
Magyar bank	—	532.25
Keresk. bank	—	3690.—
Rimamurányi	—	638.—
Salgótarjáni kőszén	—	730.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1012.—
Közuti vasut	—	622.50
Városi villamos	—	380.—
Adria	—	570.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Mákóci-u. 20.

VIGADÓ

mozgószínház

NAGYVÁRAD,
Fekete Sas-passage.

Ma pénteken:

Bátor szívek

dráma 2 felvonásban az
1661-iki szabadságharcból.

Az életmentő

művészdráma 2 felvonásban.

A Don Juan

eredeti francia vígjáték.

Eclair hirdető

eredeti felvétel.

Vécsei Náci

az ország legjobb hasbeszélő-komikusa pár napra vendégszerepel.

Előadások mindennap d. u. 6 óra-
kor, szombat, vasár- és ünnepnap
d. u. 3 órakor kezdődnek.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szobd, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Üzlet áthelyezés

Tisztelettel értesítjük az igen tisztelt vevő közönséget, hogy

Bémer-téri üzletünket u. a. ház kapu melletti helyiségébe helyeztük át.

Hungária cipőgyár

r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa. r.-t.)
(Bazár-épület) Rákóczi-ut 2.

Telefon 687. Telefon 687.

Telefon 249.

Telefon 249

Mezey János és Társaság

NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR
ÉS TELEKI-UTCZA SARKÁN

elismert szolid fűszer és csemege üzletében

megérkeztek
a friss őszi és téli áruk

u. m.: angol theák, thea-rum, thea-sütemények. Déli és hazai gyümölcsök. 1-ső rendű fűszerárak, főzelek és conservek. Mindennemű csemegék, csemegeborok, pezsgők, bel- és külföldi cognac, likőrök, cukorkák nagy választékban. Faj-kávékeverék, gyorspörkölön megpörkölve és meleg állapotban kiszolgálva. Őszi töltésű ásványvizek, torrás termékek, Pontos méret, jutányos ár, tisztán kezelt áruk, ildomos és gyors kiszolgálás.

Téli bevásárlásra legalkalmasabb forrás.

A n. érd. közönség szives pártfogását kérjük tisztelettel

Mezey János és Társaság

1 lit. 1903. évi pecsenye-bor 1-20 K.

1 liter szalon petroleum 32 fillér.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon a

„LEOPOLD“

hirdető vállalatához
BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 41.,

ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésű borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. Abonensek naponta felvételnek.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Büchler Márton

Nagyvárad legrégebbi butorkereskedője

BUTORIPAR VÁLLALATÁT

Zöldfa-utca 17., I. em. alá helyezte,

hogy a 12—16 ezer korona boltbér megtakarítása folytán vevőinek ennek folytán a legolcsóbb árat nyújthassa.

A címre kérem figyelni!

Telefon az egész megyére 1-30.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

8 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikálók 30 fillértől.

Klein Sándor és Társaság
Rákóczi-ut 14.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 148. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorkat. Kívánatra megrendelés után is készítenek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osztályunk

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban

Főszereplő telefon: 56. sz.

Különvonat

a Félix-fürdőből
Várad-Velence
és Nagy-Várad
állomásra.

Október 1-től minden este **8:06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyorsfürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről: **4 óra 38** perckor. **Érkezés** a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor **Vissza-utazás** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, ételmezés heti 56 koronától. Posta, távirat, telefon egész éven át nyitva.

Csúsz, köszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hévviz forrásait kitűnő eredménnyel használják.

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Csemege és fűszerárak

elsőrangu és legelőnyösebb bevásárlási forrása
Kávé, tea, rum közvetlen behozatala;
czukorka különlegességek; frissen
megérkezett déligyümölcsök főzelé-
kek és halárak nagy raktára

Özv. Kádár Jánosné
üzletében.

Tisztelettel értesítjük a nagyra
becsült megrendelőinket, hogy

**lakatos és gazdasági
gépműhelyünket
Lukács György-u. 14. sz. a.**

helyeztük át. Hol mindennemű lakatos
munkák és gépjavitások gyorsan és szak-
szerűen eszközöltegetnek. Kiváló tisztelettel

RIFF TESTVÉREK

**Melocco Péter cementárugyár és
építési vállalat részvénytársaság**

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel
gyártott karmantyus
portlandcement csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomara-
bokat, csömösztöt és vasbetétes, vala-
mint portlandcement csöveket, küt-
gyűrűket stb.

**Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.**

Elvállal:

Utcák és házak csa-
tornázását, hidak és
vizmedencék szak-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Eredeti

**Meteor kályhák,
kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntarték,**

**valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 5 korona.**

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.